

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **D.K.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 8 stycznia 2026 r.,
zażalenia skazanego na zarządzenie upoważnionego sędziego Sądu Najwyższego
z dnia 19 listopada 2025 r., IV KO 89/25, o odmowie przyjęcia wniosku o
wznowienie postępowania,
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

zaskarżone zarządzenie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

D.K., pismem z dnia 30 grudnia 2024 r. (data wpływu do Sądu Okręgowego w Gliwicach – 7 stycznia 2025 r.), złożył wniosek o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 listopada 2020 r., II AKa 149/20, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 23 stycznia 2020 r., IV K 126/19. W uzasadnieniu wskazał, że w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia. Wskazał również na szereg pism, które miały uzasadniać jego wniosek (k. 3 akt IV KO 89/25).

Zarządzeniem z dnia 17 czerwca 2025 r. wezwano D.K. do przedłożenia wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego przez adwokata lub radcę

prawnego z wyboru, w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem uznania wniosku za bezskuteczny (k. 14 akt IV KO 89/25). Następnie, w związku z treścią odpowiedzi skazanego, zarządzeniem z dnia 14 lipca 2025 r. wezwano skazanego do sprecyzowania czy oświadczenia zawarte w jego piśmie stanowi wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu, a jeżeli tak to również o wskazanie jaka jest jego sytuacja materialna oraz zwrócono się do ZK we W. o podanie stanu zatrudnienia skazanego i wysokości środków do jego dyspozycji (k. 23 akt IV KO 89/25).

Wobec treści pisma skazanego w odpowiedzi na ww. zarządzenie (k. 31 akt IV KO 89/25) oraz pisma ZK we W. (k. 32 akt IV KO 89/25) postanowieniem z dnia 1 września 2025 r., IV KO 89/25, Sąd Najwyższy wyznaczył dla D.K. obrońcę z urzędu w celu zbadania akt sprawy pod kątem istnienia przesłanek do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania (k. 35 akt IV KO 89/25).

W dniu 3 października 2025 r. (data pisma – 29 września 2025 r.) do Sądu Najwyższego wpłynęła informacja ww. obrońcy z urzędu o braku podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie, z uzasadnieniem (k. 42-45 akt IV KO 89/25).

Wobec powyższego, zarządzeniem z dnia 22 października 2025 r. ponownie wezwano skazanego D.K. do przedłożenia wniosku o wznowienie postępowania, sporządzonego przez adwokata lub radcę prawnego z wyboru, w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem uznania wniosku za bezskuteczny, z informacją, że Sąd Najwyższy nie ma obowiązku ponownego wyznaczania adwokata z urzędu w celu wymuszenia złożenia wniosku o wznowienie postępowania (k. 50 akt IV KO 89/25). Powyższe wysłano do skazanego w korespondencji z dnia 28 października 2025 r.

Wskazując, że jest to odpowiedź na pismo z dnia 28 października 2025 r., D.K. nadesłał kolejny „wniosek” (nadany w administracji Zakładu Karnego dnia 4 listopada 2025 r.), w którym ponownie wniósł o wznowienie postępowania (k. 56-57 akt SN).

Upoważniony sędzia Sądu Najwyższego zarządzeniem z dnia 19 listopada 2025 r., IV KO 89/25, odmówił przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu wskazał, że jest to efekt nieuzupełnienia braku formalnego przez

skazanego, w postaci sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania przez adwokata lub radcę prawnego (tzw. przymus adwokacko-radcowski).

Zażalenie na to zarządzenie wniósł osobiście skazany, który wskazał, że „zażala w całości decyzję Sądu Najwyższego Wydz. IV z dnia 19 listopada 2025 r.”. Zażalenie nie zawierało argumentacji na jego poparcie.

Dnia 5 stycznia 2026 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo skazanego zatytułowane „wniosek”, do którego załączył skargę na działania funkcjonariuszy podjęte dnia 16 grudnia 2025 r. na terenie Zakładu Karnego we W., jak również korespondencję z Prokuratury Okręgowej w Gliwicach z 2022 r. dotyczącą zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez funkcjonariuszy policji, prokuratora oraz sędziów sądów z apelacji katowickiej. Zgodnie z wolą skazanego, pisma te zostały załączone do akt niniejszej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się niezasadne, dlatego też należało utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

Powodem odmowy przyjęcia wniosku był brak uzupełnienia jego braku formalnego w postaci sporządzenia i podpisania go przez adwokata lub radcę prawnego, tj. spełnienia wymogu tzw. przymusu adwokacko-radcowskiego. Wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 1 k.p.k. (a na tę podstawę wznowienia wskazał skazany we wniosku z dnia 30 grudnia 2024 r.) następuje wyłącznie na wniosek, który powinien spełniać warunki formalne wskazane m.in. w art. 545 § 2 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem, wniosek o wznowienie postępowania, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata lub radcę prawnego. Zawarty w tym unormowaniu wyraz „powinien” trzeba odczytywać za równoznaczny z bezwzględną koniecznością realizacji zawartego w nim nakazu. Złożenie zatem wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego osobiście przez skazanego nie może wywołać zamierzonego efektu w postaci wdrożenia postępowania wznowieniowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2024 r., IV KZ 37/23).

Ten warunek formalny nie został przez skazanego spełniony. Skazany był dwukrotnie wzywany do przedłożenia wniosku o wznowienie sporządzonego i podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego. W wyniku jego reakcji na pierwsze z tych wezwań wyznaczono mu obrońcę z urzędu, który sporządził opinię o braku podstaw do złożenia przedmiotowego wniosku. Za realizację wymogu przymusu adwokacko-radcowskiego niewątpliwie nie może być uznane pismo skazanego, nadesłane w wyniku drugiego wezwania, w którym ten ponownie, osobiście domagał się wznowienia postępowania. Takiego wymogu nie spełniają także pisma nadesłane do Sądu Najwyższego 5 stycznia 2026 r.

Przepisami art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. ustawodawca wprost zobowiązał prezesa sądu (przewodniczącego wydziału lub upoważnionego sędziego – art. 93 § 2 k.p.k.) do badania warunków formalnych wniosków o wznowienie postępowania i odmowy ich przyjęcia, jeżeli ich nie spełniają (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2011 r., V KZ 4/11). Zatem prawidłowo upoważniony Sędzia Sądu Najwyższego dokonał takiej kontroli, a z uwagi na nieuzupełnienie, pomimo wezwania, braków formalnych wniosku przez skazanego, słusznie odmówił przyjęcia wniosku.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[WB]

[a.ł]